7/5480

T.C
KÜLTÜR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : B.16.0.APK.0.12.00.01.940 -162 29 / 1 /**2002**
KONU : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığı KAN.KAR.MÜD.' nün 16 Ocak 2002 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-30682 sayılı yazısı.

Adıyaman Milletvekili Sayın Mahmut GÖKSU'nun "Nemrut Dağı'na ve Adıyaman İli'nin tarihi yapılarının tanıtımına ilişkin" 7/5480-12839 esas no'lu yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

M. İstemihan TALAY
Bakan

EKLER:
EK-1: Cevap (3 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği:
T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

Atatürk Bulvarı Derman Sokak No:1 Opera 06050/ ANKARA Tel: 312 47 94 Fax: 312 64 73
www.kultur.gov.tr E-Mail: kultur@kultur.gov.tr

CEVAP 1: Adıyaman kent merkezine 86 kilometre uzaklıkta bulunan Nemrut Dağı örenyerine, Arsemia örenyerinden antik çağda Nemrut Dağı'na Horik Köyü üzerinden patika yolla gidildiği saptanmış olup; Nemrut Dağı örenyerine tarihi yoldan çıkılması için başlatılan çalışmalar tamamlandığında, 86 kilometre olan Adıyaman Nemrut Dağı arasını, 21 kilometre kısaltacak bu yeni yolun açılması için 1997'de başlatılan çalışmalara Turizm Bakanlığı'ndan Adıyaman İl Özel İdaresi'ne 2000 yılında 80 Milyar TL. ödenek aktarılmıştır. Yolun hizmete girmesiyle, turistler, Nemrut Dağı örenyerine giderken, Karakuş Tepesi, Cendere Köprüsü, Eski Kahta Kalesi ve Arsemia örenyeri gibi, yalnız bölgenin değil, ülkenin önemli tarihi ve arkeolojik alanlarını da görme olanağına kavuşacaktır.

Nemrut Dağı Milli Parkı içinde kalan Nemrut Tümülüsü'nün korunmasını ve kullanılmasını sağlamak amacıyla 1972'den beri kullanılan Karadut-Nemrut Dağı yolunda iyileştirme çalışmaları yapılması ile taşıt ve yaya trafiği düzenlemesine ait kararlar Adana Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 11.12.2001 gün ve 4505 sayılı kararı ile onanan Nemrut Dağı Milli Parkı Uzun Devreli Gelişim Plan hükümlerinde yer almaktadır.

CEVAP 2: Nemrut Dağı'ndaki anıtların korunmaya alınması ve mevcut eserlerin restorasyonu çeşitli meslek disiplinlerinden bilim adamlarının uzun süreli ve çok yönlü bilimsel çalışmalarını gerektiren, kısa, orta ve uzun vadedeki işlerin programlanmasına bağlı büyük çapta bir projedir.

Bu bağlamda öncelikle, Nemrut Dağı'nda yapılacak planlama, projelendirme, altyapı vb. faaliyetlere ilişkin; Kültür, Orman ve Turizm Bakanlıkları arasında 25.09.1996 tarihinde bir protokol imzalanmıştır. Bu protokole göre Kültür Bakanlığı; elde edilen, Nemrut Dağı Milli Parkı Uzun Devreli Gelişim Planı doğrultusunda örenyerleri ile ilgili çevre düzenleme projelerinin yaptırılması, kültür varlıklarının korunması, bakım ve onarımı için gerekli bürokratik işlemlerin yürütülmesi ve Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu ile ilgili koordinasyonun sağlanması görevlerini üstlenmiştir.

Valiliklerle yapılan örenyeri gelirlerinin kullanımına ilişkin Protokoller ve bu doğrultuda yürütülen işlemler Bakanlık birimleri içinde görev ve yetki karmaşasına sebep olduğundan yaklaşık 17 İli kapsayan protokoller Türkiye genelinde iptal edilmiştir.

Alınan giriş ücretleri, Nemrut Dağı Milli Parkı Uzun Devreli Gelişim Planı hükümlerince Milli Park içerisinde Kültür Bakanlığı ile Orman Bakanlığı arasında Yapılacak Protokol doğrultusunda alınacağından ve farklı noktalarda kesilen bilet ücretleri tüm Milli Parkın ve arkeolojik eserlerin ziyareti için geçerli olacağından bir önceki uygulamaya devam etmek mümkün görülmemektedir.

CEVAP 3: Uzun Devreli Gelişim Planı, Nemrut Dağı Milli Parkını dünya standartlarında bütüncül bir yaklaşımla ekolojik, arkeolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel yönden koruyarak, doğal ve arkeolojik kaynak niteliğinin devamlılığını koruma-kullanma dengesinin tesisi ile sağlayacak, bu da turizme ve sosyo ekonomik kalkınmaya esas olacaktır.

2001 yılı içerisinde Adıyaman ve Malatya üzerinden Nemrut Dağı'na gelen turist sayısının 50 bini geçtiği İl Turizm Müdürlüğünce açıklanmıştır. Böylelikle Nevşehir, Ürgüp ve Göreme'den sonra Nemrut Dağı'nın da turistik bakımdan son derece cazip hale geldiği ve Bölgeye yatırım yapılması durumunda turist sayısının bir kaç kat artacağı anlaşılmıştır.

Ayrıca, GAP Projesi kapsamında Adıyaman'da, Nemrut Dağı'nın gölgesinde kalan tarihi mekanların turizme kazandırılması için çalışmalar başlatılmıştır. Proje kapsamında, 150 örenyerinin turizme açılması da hedeflenmiştir.

Adıyaman Müzesi'ni bu yılın ilk yarısında gezen ziyaretçi sayısının, geçen yıl boyunca ziyaret edenlerden daha fazla olduğu tespit edilmiştir. 2000 yılında, 4.190 olan müze ziyaretçi sayısının bu yılın ilk 6 ayında 4.271'e ulaşmıştır. Adıyaman Müzesi sahip olduğu eserlerin özellikleri bakımından Türkiye'nin en önemli müzelerinden birisidir. Müzede 18.669 arkeolojik ve etnografik eser bulunmaktadır.

CEVAP 4: Nemrut Dağı Milli Parkı Uzun Devreli Gelişim Planı Adana Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 11.12.2001 gün ve 4505 sayılı kararı ile onaylanmıştır. Plan genel olarak arkeolojik ve doğal kaynakların koruma ve kullanımına ilişkin kararları içermektedir.

CEVAP 5: Kültür Bakanlığının izin ve destekleri İş Bankası ve İMKB'nin de katkısı ile Ekip Film şirketi yönetmeni Tolga Örnek, Adıyaman'ın Kahta İlçesi'ndeki Nemrut Dağı başta olmak üzere, geniş bir alanda eserleri ve izleri bulunan Anadolu uygarlıklarından Kommagene belgeseli hazırlamıştır. Alışagelmiş formatların dışında, pek çok özellik içeren yapımda, yurtiçi ve yurtdışından uzmanlarla röportajlar da bulunmaktadır.

Belgeselde, Pisa Üniversitesi'nden tarihçi Margherita Facella, Yale Üniversitesi'nden Roma tarihi uzmanı Andrew Gregory, Nemrut kazılarında çalışan arkeolog Hans-Gert Bachmann, Nemrut kitabeleri uzmanı, dil bilimci Prof.Dr. Sencer Şahin, Kommagene tarihçisi Dr. Jörg Wagner ve arkeolog Donald Sanders'in görüşlerine yer verilmiştir. "Tanrıların Tahtı Nemrut" adlı belgesel filmin, yurtiçi ve yurtdışında dağıtımı için ön anlaşmalar imzalanmıştır.

Söz konusu belgeselin çekimleri Nemrut, Arsemia, Cendere, Kahta Kalesi, Gerger, Adıyaman, Gaziantep Müzesi ve Belkıs Harabeleri ile Ankara'da Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde gerçekleşmiş ve belgeselin tarihsel kaynaklar ve arkeolojik bulgular ışığında bilgisayar ortamında modelleme yoluyla hazırlanmış üç boyutlu animasyonlarla desteklenmiştir.

CEVAP 6: Bakanlığımızın Nemrut Dağı hizmet ünitesi bulunmamaktadır. Ancak; Nemrut Dağı'na Kahta'dan ve Malatya'dan iki yönlü ulaşımı öngörecek şekilde iki gişeli, iki parkingli bir düzenleme yapılması; ziyaretçilerin heykellerle temasını önleyecek şekilde bir alan gezi planı düzenlenmesi ve bu planın Karakuş Tepesi, Cendere Köprüsü ve eski Kahta'daki Yeni Kale'yi içerecek bir güzergahı da öngörmesi, arkeolojik sit alanı sınırlarının bilimsel çalışmalar ve Turistik/Eğitsel ziyaretleri kolaylaştıracak şekilde, gerekirse yeniden düzenlenmesi, heykellerin restorasyonu sırasında ziyaretçilerin bilimsel çalışmaları engellemeyecek biçimde dolaşmaları için "Routing" hazırlanması ve bütün bu hususları içeren bir alan yönetim planının Uluslararası Nemrut Vakfı'na hazırlatılması planlanmıştır.

CEVAP 7: Bakanlığımızca 2001 yılında verilen bu izin kapsamında Uluslararası Nemrut Vakfı'nın katılımı ile Prof.Dr. BRİJDER başkanlığındaki bir heyet tarafından Nemrut Dağı'ndaki Tümülüs ve çevresindeki heykellerin Restorasyon ve Konservasyonuna yönelik ön araştırma çalışmaları Eylül ayı itibari ile tamamlanmıştır. Önümüzdeki yıllarda adı geçen bilim heyetince daha kapsamlı ve geniş katılımlı çalışmaların yapılabilmesi amacıyla 01.08.2001 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararı alınmıştır.

Bu bağlamda, 16-18 Ağustos 2001 tarihleri arasında gerçekleştirilen "Nemrut Dağı Sempozyumuna" Bakanlığımızın üst düzey yetkilileri ve uzmanları ile projeyi finanse eden Uluslararası Nemrut Vakfı, Türk Demokrasi Vakfı, Dünya Anıtlar Fonu (WMF)'nun başkan ve temsilcileri, Hollanda Amsderdam Üniversitesinden kazı ve araştırma başkanı Prof.Dr. BRİJDER ve ekibi, sponsor olmak isteyen Akbank yetkilileri, Adıyaman Valisi ve Kahta Kaymakamı katılmıştır. Söz konusu sempozyumda; konu ile ilgili çeşitli görüşler ileri sürülmüş ve ayrıntılı tartışmalar yapılmıştır.

Koruma ve restorasyona karşı büyük ilgi nedeniyle; çalışmalarda tüm ağırlık belgeleme işlemlerinin tamamlanmasına verilmiştir. Arkeolojik Ören Enformasyon Sistemi olarak adlandırılan (SIS) kullanılmıştır. Bu veriler anıtın gerçeğe uygun olarak rekonstrüksiyonunu sağlayacak ve ileride yapılacak bilimsel araştırmalar için sağlam bir alt yapı oluşturacaktır. SIS ile %80'i yapılmış belgeleme işlemleri önümüzdeki yıl tamamlanacaktır. Bu çalışma kapsamındaki buluntuların tamamının tanımlamaları yapılmış ve fotoğraflandırılarak belgelenmiştir.